

Lita på den moderna medicinen!

Fredrik Bendz, apotekarstuderande i Uppsala, har retat sig på "okuniga och rent av absurda påståenden om naturmedicin och skolmedicin i insändare i Uppsala Nya Tidning. En insändare (Gisela Carlsson 16/10) påstår t.ex. att ett allopatiskt (skolmedicinskt) preparat "måste ha biverkningar för att kunna registreras som läkemedel, medan naturmedel helt saknar biverkningar". Folkvett återger här i stora drag den insändare som Fredrik skrev i ärendet, och som infördes i UNT i förkortat skick.

Fredrik vill jämföra vetenskapen med parlarmentalismen: "Den har många brister, men den är demokratisk och är trots allt det bästa systemet som provats hittills. Vetenskapen är demokratisk i den meningen att den är objektiv och fungerar lika för alla: om du och jag är oense om hur mycket en sten väger, kan vi komma fram till ett objektivt resultat oavsett vem som utför experimentet. Metoden är objektiv, och den ger lika resultat oavsett vem som utför experimentet. Om vi inte granskar företeelser vetenskapligt finns det inget alternativt system att ta till förutom den livsfarliga auktoritetstron."

Att en naturprodukt har använts traditionellt i tusentals år är ingen garanti för att den är effektiv. Ofta kan felaktiga, auktoritära teorier ligga bakom en metod inom medicinen, och sedan har den levat kvar just genom auktoritetsargumentet att så har man ju alltid gjort. Två exempel på detta är homeopati och åderlåtning. För att objektivt säkerställa en metods effektivitet måste den underkastas vetenskaplig undersökning. Det finns helt enkelt inget annat sätt att göra det på.

Påståendet att endast moderna läkemedel, och inte naturmedel, har

biverkningar faller på sin egen orimlighet. De verksamma substanserna i naturläkemedel liksom i vanliga läkemedel är kemiska ämnen. I Sverige är ca hälften av alla läkemedel - antibiotika och vitaminer ej medräknade - baserade på en naturprodukt. Några exempel är kortison, kodein, hjärtglykosider och skopolamin. Dessa kemikalier kan, något förenklat, sägas verka genom att de binds till mottagare (s.k. receptorer) i kroppen och därigenom på olika sätt påverkar våra celler. Denna process är identisk oberoende av om substansen kommer från en växt eller är syntetiserad på ett laboratorium.

Tidigare var det enda kravet på naturmedel att slutprodukten skulle vara ofarlig. För att förhindra biverkningar var ofta doserna så små, att halten verksamt substans blev en bråkdel av den i motsvarande registrerade läkemedel. För att få registrera ett vanligt läkemedel krävdes däremot fullständig dokumentation av de biverkningar som finns. Kanske är det därifrån missuppfattningen kommer att vanliga läkemedel, men inte naturmedel, har biverkningar?

Naturen är dynamisk och i ständig förvandling. En av förutsättningarna för att livet ska kunna anpassa sig till en föränderlig miljö är variabilitet. Därför ser receptorer i olika personers kroppar något olika ut, och av samma anledning är växternas produktion av substanser väldigt olika. Dessutom varierar halterna av samma substans i en växt med årstiden. Växtmaterial innehåller också en mängd olika kemikalier som kan interagera med varandra på olika sätt och därigenom öka variabiliteten. Det är variabilitet som ger upphov till biverkningar; doseringen passerar lätt gränsen för

vad som är hälsosamt, och därför kan man förvänta sig fler biverkningar av naturläkemedel än av allopatiska läkemedel.

Vad den moderna vetenskapen försöker göra är att minska den variabilitet som inte beror på människokroppen. Därför vill man ha så rena substanser som möjligt. Man kan jämföra naturmedel och moderna läkemedel med prickskytte. Naturmedlet är ett hagelgevär, som ger stor spridning på skotten och lätt missar måltavlan (biverkningar), medan få skott träffar mitt i prick. Ett allopatiskt läkemedel däremot har hög precision och träffar oftare i prick, med färre missar av tavlan.

Sammanfattningsvis finns det inget skäl att misstro den moderna medicinen. Våra läkemedel är effektivare och har färre biverkningar än motsvarande naturmedel. Dessutom bygger de på den beprövade vetenskapliga erfarenheten, som är det enda sättet att få riktig kunskap. Att överge vetenskapen och övergå till spekulationer och tusenårig visdom är att lämna det moderna kunskapssamhället ryggen och bana väg för auktoritära system. Sett ur detta vidare perspektiv är det inte bara synd om de personer som får sämre vård genom att överge den moderna läkekonsten; det är skadligt för det demokratiska samhället.

Niels Hovmöller

